

ФОЛЬКЛОРИСТИКА

УДК: 396.9

DOI: 10.35254/bhu/2022.60.46

Prof. Dr. Yunus Emre GÜRBÜZ,
Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi

Özlem GÜL,
Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi

SATI RİTÜELİNE YENİ BAKIŞ

ÖZET

Hindistan'da gelenek ve ritüeller sosyal hayata yön vermiştir. Hint mitolojik ve epik eserleri aracılığıyla gelenekler varlığını devam ettirmektedir. Sati, Hint kıtasında ritüel olarak uygulanan eşini kaybeden bir kadının kocasının yakıldığı ateşe kendisini atmasına denilmektedir. Babürler ve Britanya yönetiminin mevcut olduğu aralıkta Hindistan'da Sati yasaklanmıştır. Mevcut zamanda ise Sati'nin uygulanış şekli değişmiştir ve hâlâ bazı Hinduizm inancına mensup kesimler tarafından desteklenmektedir. Bu destek noktasının dayanağı Hint ilahi metinleri ve Hint destanlarıdır. Sati ritüelinin yeni formunun ne olduğu makalede verilecektir. Ve günümüzde Hindistan'da egemen olan parti yani Hindutva milliyetçi oluşumunun Sati ritüeline nasıl yaklaştığı ve Sati ritüeli araştırmalarının günümüzdeki meseleleri üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Britanya, Hindistan, Sati, Hint Mitolojisi, Hinduizm, Hindutva, Babürler, Ritüel, Gelenek, Hint Destanları.

A NEW LOOK ON SATI RITUAL

Abstract

Traditions and rituals have shaped social life in India. Traditions continue to exist through Indian mythological and epic works. It is called Sati when a woman who lost her husband, threw herself into the fire where her husband was burned. Sati was banned in India during the range of Mughal and British rule. The way Sati is practiced has taken a different form and is still supported members of Hinduism. The source of this support is Indian divine texts. This article will focus on how the Hindutva nationalist formation approached the Sati ritual and the current issues of Sati research.

Key words: Britain, India, Sati, Indian Mythology, Hinduism, Hindutva, Mughals, Ritual, Tradition, Indian Epics.

САТИ РИТУАЛЫНА ЖАҢЫЧА КӨЗ КАРАШ

Кыскача мазмуну

Индияда салт-санаа жана ырым-жырымдар социалдык жашоодо маанилүү орунда турат. Индия маданияты Индия мифологиялык жана эпикалык чыгармаларында чагылдырылууда. Индия'да бир убактарда аткарылып келген ритуалдардын бири күйөөсү каза болгон аял күйөөсүнүн сөөгүн өрттөө үчүн жагылган отко өзүн-өзү таштоосу сати деп аталат. Бабуриддер жана Англия бийлигинин тушунда Индияда сати ритуалына тыюу салынган. Бүгүнкү күндө сати ритуалынын формасы өзгөрүп дагы да болсо кээ бир Индуизм ишенимин карманган чакан топтор тарабынан чон колдоого ээ. Бул таяныч пунктунун негизин индиялык кудай тексттери жана эпостору түзөт. Бул макалада Хиндутва улутчул партиясынын сати ритуалына болгон мамилеси, көз карашы жана сати ритуалы тууралуу бүгүнкү күндөгү изилдөөлөргө токтолууга аракет кылынат.

Түйүндүү сөздөр: Англия, Индия, сати, Индия мифологиясы, индуизм, Хиндутва, Бабуриддер, Ритуал, Салт-санаа, Индия эпостору

GİRİŞ

Toplumların uygarlık seviyelerinin gelişiminde kadının mevcudiyeti önemli bir yer tutmaktadır. En ilkel kavimlerden günümüze kadar kadın hakları, toplumların insan haklarına bakışını anlamaya yaramış ve tarihî süreç içerisinde kadınlar çeşitli haklara sahip olmuştur. Bu haklar Hindistan'da temeli dini metinler, mitoloji, destanlar ve Klasik Sanskrit

edebiyatı gibi unsurların etkileri etrafında şekillenmiştir. Hint kültüründe ise kadın zayıf karaktere sahip olduğu varsayıldığı için Manu Kanunu onu çocukluğunda babasına, gençliğinde kocasına, kocasının vefatı sonrasında da oğluna veya kocasının akrabasından birine bağlanmayı mecbur etmiştir. [1, s. 21] Manunu Kanunun da gösterdiği üzere eşi ölen kadının önemi kalmamaktadır. Bu nedenle eşinin

ardından kendi varlığına son verilmesi uygun görülmüştür. Dul kalan kadının kendini yakma geleneği Sati ritüeli olarak adlandırılmıştır. [2, s.1] Hint kıtasının belirli bölgelerinde çeşitli zaman aralıklarında uygulanmıştır. Zaman zaman ritüel yasaklanmıştır.

Sati'yi engellemeye yönelik ilk politikalar Hindistan'ı işgal eden Türkler tarafından uygulanmıştır. Türkler tarafından kurulan ve Ortaçağ Hindistan'ına damgasını vuran Delhi Sultanlığı, islami inanca ters düşmesi sebebiyle Sati uygulamasına kati bir şekilde karşı çıkmıştır. Yönetimin bu tavrına karşı çıkan Hindular ise sert bir şekilde cezalandırılmış ve bu durum Hinduların bir dönem de olsa Sati'den uzak durmalarını sağlamıştır. [3, s. 370] Bu girişimi gerçekleştirenler Hindistan'ın Müslüman yöneticilerinden Babürler idi. Sosyal alanda halkı eşitlemek, halkın güvenliğini sağlamak, genel refahı yükseltmek için bazı düzenlemeler Ekber Şah döneminde getirilmiştir. Ekber Şah genelde tüm Hindulardan, özellikle Racputlardan "Sati" geleneğini kaldırmaya çalıştı. Sati olaylarını kontrol altına almak üzere özel müfettişler görevlendirmiştir.[4, s.98] Delhi Sultanlığı döneminin ardından daha ılımlı dini ve siyasi yönetim izleyen Hümayun (1530-1540) Sati'ye karşı çıkmasına rağmen uygulanmaları engelleyememiştir. 1542-1605 yılları arasında hüküm süren Ekber Şah'tan sonra yönetime geçen Alemgir Şah 1663 yılının Aralık ayında yönetimi altındaki her yerde asla bir kadının yakılmamasını emretmiştir. [3, s. 370] Ancak dönemin yöneticileri bu geleneği sona erdirmeye çalıştıklarında birçok kişi tarafından eleştirilmişler ve yaptıkları girişimler başarısız olmuştur. Britanya yönetimi döneminde ise ilk reform hareketleri Hindistan'da diplomatik ve ticari hizmetlerde bulunmuş olan Genel Vali Warren Hastings ile başlamıştır. Hastings 1772'de yöneticilere düzenlemeleri halkın tutumu ve anlayışıyla, ülkenin gerekliliklerine göre uygulamak ve eskiden gelen alışkanlıklarına ve kurumlarına bağlı kalmak üzerinde durmuştur.[5, s. 72-73] Köklü olarak nitelendirilen söz konusu uygulamaların ıslahı kolay bir mesele olmadığı için 1776'da Hastings Gentoo Kanunları (Hindu) derlemeleri için Sanskrit hukukçulardan (Panditler, Din adamları) oluşan bir kurul toplamıştır. [5, s. 72-73] İlk girişimler başarısızlık ile sonuçlanmıştır. 19. Yüzyıla gelindiğinde ise Sati, Hindistan valisi William Bentick tarafından kaldırılmıştır. [6, s. 63] Resmi olarak uygulamanın kaldırıldığı bilinmektedir. Fakat bugün eşi vefat eden kadınların durumu nedir ve toplumda nasıl muamele görmektedirler? Bu soruların yanıtları araştırmada verilmeye çalışılacaktır. Ayrıca, makalede, öncelikle Hindistan'da 1640'lardan itibaren varlığını gösteren Britanya kolonyalizmi ve bağımsızlıktan sonra Hindistan'da yapılan ve günümüze kadar süre gelen Hint Mitolojisi Araştırmalarının geçirmiş olduğu dönüşüm hakkındaki kaynaklar taranarak süreçle ilgili bilgi edinilecektir.

Sati ritüeli, eşi ölen kadınların kocasıyla birlikte yakıldığı bir Hint geleneğidir. Kökeni Sanskritçe bir kelime olan Sati (sutte) erdemli, dürüst, iffetli, sadık, kadın anlamına gelmektedir. Hinduizm inancına ve Hint kültürüne göre kocası ölen kadın fakirlik, uğursuzluk getirmektedir. Aynı zamanda günahkârdır ve kötü şans getirmektedir. [7, s.1] Sati terimi, Dakshayani olarak da bilinen tanrıça Sati'nin orijinal adıdır. Dakshayani'nin hayatta olan kocası Shiva'yı, babası Daksha'nın aşağılamasına dayanmadığı için kendini yakarak öldürmesinden türemiştir.[8, s. 1]. Süreli yayınlarda sati konusuna yaklaşım çeşitli olmakla birlikte genel olarak iki eğilimi takip etmektedir. Birincisi sati'yi (yani kadının

kendisini) kötü Brahminlerin ve ailesinin masum kurbanı olarak sunma eğilimindedir. Geleneği betimlemedeki ikinci eğilim, dul kadını istekli bir katılımcı ve ölü kocasına olan sadakatinde genellikle takdire şayan ve cesur biri olarak sunar [9, s.142] Hinduizm'de reenkarnasyon inancı doğrultusunda ruhlar ölümsüz sayıldığından, eşi ölen kadının ruhunun diğer hayatta daha üst bir kastın bedeninde yer alabilmesi, kadının sati geleneğini uygulamasına bağlıdır. Kendini eşiyle beraber ölüme adamayan kadının ruhu, ölümünden sonra daha alt bir kastın bedeninde veya bir hayvan bedeninde yer alabilir yahut sonraki hayatında tekrar kadın olarak dünyaya gelecektir. [10, s. 65] Kadının gelinlik sarisini giyerek ölen kocasıyla birlikte yakılmasıyla Sati töreni ritüeli gerçekleştirilir. Satinin en yaygın şekli kocasının ölüsünün yakıldığı odun yığı üzerinde bir kadının yanarak ölmesidir. Hindu dulunun geleneksel olarak kocası için yaşaması bekleniyordu; kocasının ölümüyle toplumsal önemi ortadan kalkmış, varlığı bir yük ve uğursuzluk sayılmıştır. O, ancak kocasıyla birlikte cenaze ateşi altında varlığı sona ererse hürmet görürdü; bu durumda kadın genellikle ilahi bir varlık statüsüne yükseltildi. [9, s. 142]

Tarihsel Arka Plan

Hindistan'da Sati geleneğinin temeli oldukça eskilere dayanmaktadır. Sati'nin, Hindistan'da 13. yüzyıldan sonra yaygınlaştığı bilinmektedir. Yaygınlaşma nedeni Sati hakkında içeriklere sahip Puranas, Mahabharata gibi Hinduların dini metinlerinden kaynaklanmaktadır. [6, s. 63] Dini bir ritüel olarak uygulanan Sati'nin Hint alt kıtasında uygulanışı ile ilgili ilk tarihsel kayıtlar Gupta İmparatorluğu döneminin öncesini yani yaklaşık olarak MS 400'ü işaret etmektedir.[3, s. 369] Klasik Sanskrit Edebiyatı eserlerinde de Sati uygulamasından sıkça bahsedilmiştir. Sati yahut Suttee, Hintlilerin edebiyatlarının içinde de sıklıkla işlenmiş bir gelenektir. Bu konuda çeşitli rivayetler söz konusu. Sati geleneğiyle ilgili eski Hint'te ilk uygulama MÖ 316 yılına aittir. Efsaneye göre Hintli lider, Eumenes ile savaşa girmiş; çetin geçen savaşta kral acımasızca öldürülmüş ve geride iki karısı kalmıştı. Sati yapılması konusunda iki kadın da adeta birbiriyle mücadele içindedir. Savaşın galip tarafı olan Grek ve Makedon komutanlar genç olanı tercih etmiştir zira yaşlı olan eşin çocukları vardı. Yaşlı olan kadın oradan uzaklaştırılmış ve kafası kazıtılmıştır. Genç kadın ise aile fertlerinin huzurunda, kocası için hazırlanan odunların üzerine kocasının yanına uzanarak hayatına son vermiştir. [3, s. 367] Başka bir rivayete göre Rajput kadınları, savaşta ölen kocalarının ardından galip gelen ordu mensuplarının tecavüzüne uğramamak için kendilerini yakmış. Sati 19. Yüzyıla kadar dinsel bir tören olarak uygulanmaya devam etmiştir. [4, s. 117]

Hinduizm'e Göre Sati

Sati'nin ilk çıkış nedeni tam olarak bilinmemekle birlikte birçok araştırmacı Sati'nin nasıl meydana geldiği hakkında çeşitli teoriler ortaya koymuştur. Eşleri vefat eden kadınları kocalarının cenaze ateşinde yakma geleneği eski bir HinduGermanik âdetidir. Benzer uygulamalar Avrupa'da, özellikle İskandinav kültürlerde, eski Mısır, Yunan ve Bali'de oldukça yaygındı. Ancak dinsel bir ritüel olarak gelişen satinin kökeni büyük olasılıkla Hindulara dayanır. [3, s. 365] Hinduizm'e göre kocasının ölümü, kadının görevini düzgün bir biçimde yerine getiremediğine, kadının başarısızlığına işaret etmektedir. Genel inancıya göre Sati uygulamaya karar veren kadın, yalnız ailesi tarafından değil, yaşadığı bölgede de itibar görmektedir. Sati uygulamasını

gerçekleşiren kadın kendi dini başta olmak üzere, hem ailesi hem de yakın çevresince tanrıçalaştırılmaktadır. [10, s. 66] Y. Hikmet Bayur'a göre Sati, "Kocasını ölen bir kadının dul kalıp çevredeki olumsuz davranışlardan etkilenmemesi düşüncesiyle yüksek Kastlar'da kadının kendini, isteğiyle, diri diri yakması uygun kabul edilir ve onu buna özendirme için üzerinde manevi hatta bazen de maddi baskı uygulanır." [11, s. 15] Hindistan'da kadınların ateşe girerek hayatlarına son verdikleri başka bir uygulamaya ise Cauhar adı verilmektedir. Cauhar, eşleri savaşa giden kadınların düşmanlarından gelebilecek saldırılara karşı kendilerini korumak için yakılan kutsal ateşe toplu bir şekilde atlamalarıdır. Bu davranış iftini korumak isteyen kadınların zehir içerek yahut kendilerini asmalarına göre daha makul bir yöntem olduğuna inanılır. [3, s. 37] Sati hakkında tarihsel ve resmi bir kanıt mevcut değil. Diğer yandan Sati'nin gönüllü olarak yapıldığı meselesi en önemli tartışmalardan birisidir. Fisch, bu geleneğin kökeni hakkında iki hipotez ileri sürmektedir. Ona göre Sati, Aryan öncesi kültürün içerisinde başlamış yahut Aryanlar tarafından Hindistan'a getirilmiş ve buraya adapte edilmiştir. Diğer taraftan Sati'nin Bengal'de meydana çıkmış olabileceği ileri sürülmüş, bununla dış güçlerin istilası esnasında Hindu ve Hint geleneklerini korunmasının sağlandığı da belirtilmiştir. Bir başka anlatıma göre ise Datta isimli araştırmacı Sati'nin, krallar, savaşçılar ve üst sınıf insanlar tarafından ortaya çıktığını ileri sürmüştür. [10, s. 153] Hinduizm'e göre eşi ölen bir kadının kendini kocasının cenaze ateşine atmaktan başka daha üstün bir sorumluluğu mevcut değildir. En eski Hint-Avrupa'nın yazılı kaynakları olan Rêg Veda'da Sati geleneği ile ilgili veya eşleri ölen kadınların yakılmasıyla ilgili net bir anlatım bulunmamaktadır. Fakat Rêg Veda, X. 18: 7'de dul kadınlarla ilgili imada bulunulmuştur. "Şu dul bırakılmamış kadınlar soylu kocalarıyla birlikte hoş kokular ve merhemler sürsünler. Kederden uzak olan, hiç ağlamayan parlak mücevherlerle süslü kadınlar ilk önce onun bulunduğu yere çıksınlar." [3, s. 366]

Sati Ritüelinin Meseleleri

Britanya yönetimi Hindistan'da siyasi istikrarı sağladıktan sonra Hindistan'da kültürel çalışmalara ağırlık verdi. Hint medeniyetini tanımak ve bu kültürün sözlü ve yazılı tarihinin inceleme alanını geliştirmek için çeşitli çalışmalar ortaya koyuldu. Bu dönemde, Hindistan'da sosyo-kültürel çalışmalar bilimsel olarak temellendi ve yeni bir disiplin alanı oluştu. Klasik Sanskrit Edebiyatı eserlerinde Sati uygulamasından sıkça bahsedilmiştir. Brahmapurânâ'nın (MS 900-1350) Gautamâmâhâtmya bölümündeki anlatım şöyledir: [3, s. 368]

"Kocasının ölümünden sonra kendini de ölüme adayın kadın, kocasıyla birlikte cennette yaşar. Kocasıyla beraber eğlenceli vakit geçirir ve mutlu olur. Ayrıca kişi eğer bir Brahmanı ya da arkadaşını öldürmüşse onun bu günahından kurtulması için karısının da kendisinin cenaze ateşine girerek ölmesi gerekir. Kocasının cenaze ateşinde yanan kadın kocasının bütün büyük günahlarını temizler. Bu kefareti ödemeyen kadın bir dahaki dünyaya gelişinde de kadın olmaktan kurtulamaz".

Hintlilerin klasik dramlarından biri olan Şudraka'nın Mriçchakatika adlı eserindeki anlatımına değineceğiz. Eserde, kocasının ölüm haberini alan Dhatà, bu haberi duymaya dayanamaz. Daha eşinin cenazesi gelmeden kendini ateşe atarak ölmek ister. Ancak ermişler, Brahman kadınlarının kocalarının cenazeleri olmadan kendilerini ateşe atmalarının günah olduğunu söylerler. Bunun üzerine

beklemeye başlayan Dhatà, eşinin çıkıp gelmesiyle kendini ateşe atmaktan vazgeçer. Bu anlatımda sati uygulamak isteyen bir kadının, eşinin cenaze ateşinin dışında bir ateşe atlayarak da bu adeti gerçekleştirebileceğini görüyoruz. [3, s. 369] Ateşin gücü Hintlilerin ulusal destanlarından Râmâyana'da benzer biçimde işlenmiştir. İfrit Râvana tarafından kaçırılan Sitâ, eşi Râma tarafından kurtarıldıktan sonra masumiyetini kanıtlamak için ateşe atlamış, ancak ateş ona zarar vermeden kutsamıştır. Zira ateş erdemli kadına zarar vermez aksine yüceltir. [3, s. 373] Bir başka görüşe göre ise Vedalar Sati'ye atıfta bulunmazlar ve onu tavsiye etmezler. Sati eleştirisi de, genellikle tahmin edildiği gibi, ilk kez sömürge Hindistan'ında ortaya çıkmadı. Sömürge öncesi zamanlarda da buna yönelik yeterli eleştiri vardı. Ünlü yazar Bana, 7.yüzyılda sati'ye güçlü bir eleştiride bulunmuştur. Bunu cahillerin aptalca bir hatası olarak niteliyor. [12, s.1] Bu uygulama dul kadını cennete göndermez, tam tersine intihar günahını işlediği için ceहनeme gönderir. 10. yüzyıl bilgini Medhatithi, sati'nin Shastralara ve Dharma'ya karşı olduğunu söylüyor. Virata geleneği yasaklar ve ondan alıntı yapar, 12. yüzyılda Aparaka da onu eleştirir ve dul kadının intihar etme günahını yineler. Güney Hindistan'dan Devanabhata, bunun yetersiz bir uygulama olduğunu söylüyor ve hiç tavsiye etmiyor. [12, s. 2] Sita Agarwal Sati'nin Hindu kutsal kitaplarında yer alan ve asırlarca uygulanan bir gelenek olduğunu anlatmıştır. Bu kız çocuğu öldürme geleneği, Hindistan'ı işgal eden Vedik Aryan kabileleri tarafından yaygın olarak uygulandı. Vedalar, kadınlara yönelik yoğun bir nefreti emreder ve göçebe Aryan ataerki görüşünde kız çocukları son derece istenmeyen olarak kabul edilirdi. [13, s. 6] Güney Hindistan'ın Sudric uluslarının Aryan fethini takiben, Aryan Brahminler, Dravidyan ırkının asimilasyonu için çeşitli yollar kullandılar. Yerli Dravidleri bastırmak için hicret, sati, Vedik apartheid, Vedik insan kurban etme (purushamedha) ve kız bebek katli gibi uygulamalar kullanıldı. Kitlelerde kadınlara karşı nefretin aşılması, yaptırımların doğrudan sonucu oldu. [13, s. 11] Aryan Hindu karısı, en önemsiz koşullar için her an yakılabilir. Britannica Ansiklopedisi, günümüzde bir Hindu kocanın karısını nasıl her an sadakatsizlikle suçlayabileceğini anlatıyor. Karısının masumiyetini protesto etmesi durumunda, köyün yaşlıları konseyi ateşle çile emri verir. Sanık eşin alev alev yanan bir alevin içinden geçmesi gerekecekti. Sadece ölüm değil, herhangi bir yanık belirtisi de bir suçluluk kanıtı olarak alınacak ve o zaman eşin sadakatsizlik cezasına çarptırılması gerekecekti. Yani, köpekler tarafından herkesin gözü önünde yutulmalıdır. Her iki durumda da kadın, uygunsuzluk şüphesi ölür. Bu gelenek için ideal rol model, Ram'ın karısı Sita'ydı. "Hindular"ın "ideal kocası" olan eşi, kocasının onun sadakatsizliğinden "şüphelendiği" için Sri Lanka'dan döndükten sonra ateş çilesinden geçmesini istedi. Brahmanik Ramayana, Sita'nın yakılmak yerine Dünya tarafından 'yutulduğunu' iddia ediyor! Brahman olmayanları manipüle edecek her şey söylenebilir ve aldatmak için tasarlanmış herhangi bir çarpıtma Hinduizm inancında yasaldır. [13, s. 21] XV. yüzyılın sonlarına doğru Sikh'lerin ilk guruşu olan Guru Nanak da söylemlerinde Sati'ye karşı olduğunu belirtmiştir. "XVI. yüzyılda Sikh Guru Amar Das (1552-1574) bu uygulamayı kınayarak, 'Sati ölen kocaların ardından kadınların kendilerini de yok etmeleri anlamına gelmez. Gerçek Sati ölen eşlerin ardından tutulan gerçek yastır diyerek bu geleneğin uygulanmasına karşı çıkmıştır. [3, s. 370] İngiliz yönetiminin Hindistan'ı işgalinden sonra ilk olarak Sir C. Malet ve Jonathan Ducan bu tarz bir

uygulamanın yanlışlığına dikkat çekmiş ve Wilson'un da desteğini alarak Sati uygulamasını engellemeye çalışmışlarsa da başarılı olamamışlardır. 1817 yılında yalnızca Bengal'de yedi yüz dul kadına Sati uygulanmıştır. 1827 yılında ise Hindistan genel valisi olan William Bentick'in ilk reformu Sati'yi yasaklamak olmuştur ve uygulamaya devam eden kişilerin ise katil olarak yargılanacağını ilan etmiştir. [3, s. 370]

Sati eylemi insanlık dışı kabul edildi ve bilim adamları onu çeşitli bakış açılarından tartıştılar. 19. yüzyılda, Raja Ram Mohun Roy tarafından uygulamaya karşı güçlü bir hareket önderlik etti ve 1829'da Hindistan Genel Valisi Lord William Bentinck tarafından uygulamaya karşı yasa çıkarılmasına yol açtı. Bugün sati, büyük oranda işlerliğini yitirse de yinede bazı kırsal bölgelerde hala uygulanmaktadır. Hindistan'ın bağımsızlığını kazanmasından itibaren resmi olarak 40 sati olayı rapor edilmiştir. [1, s. 17] Mahabharata'da Sati'ye bazı dağınık referanslarımız var ve MÖ 4. yüzyılda Megasthenes, İskender'in fethettiği Gandhara bölgesinde kaynağı belirsiz bir olaya atıfta bulunuyor. Geleneksel olarak, yaygın inanış, dul kadının isteyerek kendini yaktığı ve ateşin ona soğuk geldiği yönündeydi. Kurban edildikten sonra, onun için bir anıt taş ve genellikle bir türbe dikildi ve ona bir Tanrıça olarak ibadet edildi. Orta Hindistan'daki Andhra kıyılarından ve Madhya Pradesh'in bazı bölümlerinden, çoğunlukla MS 14. yüzyıldaki Vijayanagar dönemine ait bu tür sati taşlarımız var. [12, s. 2]

Günümüze gelindiğinde ise Sati ritüeli iki tartışmayı gündeme getirmektedir. Birincisi bu uygulamanın Hindistan'ın kadim geçmişinden buyana var olduğudur. İkincisi ise uygulamanın yasaklanmasına rağmen günümüzde iktidar olan kesim tarafından bu uygulama, dini ve kültürel gereklilik olarak görülmektedir. Koyu milliyetçi bir parti olan Bharatiya Janata Partisi (BJP) geleneklerin devamlılığı için Sati'nin şekil değiştirmiş halini desteklemektedir. Partinin arka planın da ise Hindu milliyetçiliğinin en büyük destekçisi Hindutva yer almaktadır. Hindutva, Hindistan'daki Hindu milliyetçiliğinin baskın biçimidir. Siyasi bir ideoloji olarak Hindutva terimi, 1923'te Vinayak Damodar Savarkar tarafından dile getirildi. Rashtriya Swayamsevak Sangh (RSS), Vishva Hindu Parishad (VHP), Bharatiya Janata Partisi (BJP) ve diğer kuruluşlar tarafından toplu olarak kullanılır. Topluca Sangh Parivar olarak adlandırılır. Hindutva hareketi, homojenleştirilmiş çoğunluk ve kültürel hegemonya kavramına bağlı kalarak, "aşırı sağcılığın" bir çeşidi ve "klasik anlamda neredeyse faşist" olarak tanımlanmıştır. Bazı analistler Hindutva'nın faşizmle özdeşleştirilmesine karşı çıkıyorlar ve Hindutva'nın muhafazakarlığın ya da "etnik mutlakiyetçiliğin aşırı bir biçimi olduğunu öne sürüyorlar. [14, s. 1]

Sonuç

Hint kültürünün kimliğini, gelenekleri ve ritüelleri oluşturmuştur. Çeşitlilik söz konusu olduğunda Hindistan akla gelmektedir. Çeşitli dinler, dini inanış biçimleri, farklı milletler ve kültürler Hindistan coğrafyasında var olmuştur. Toplumları özgün kılan gelenekler, batıl inançlar, mitolojik öğeler, tarih, din ve destanlar gibi kültürel unsurlardır. Hint toplumunun kimlik inşasında bu unsurlar belirgindir. Hindistan'ın kültürel zenginliği pozitif ve insancıl ritüel ve uygulamaları bünyesinde toladiği gibi negatif ve insanlık dışı uygulamaları da bünyesinde barındırmaktadır. Gelenekler ulusların varlığının kuşaklara taşınmasına aracılık eder. Lakin her toplumunun kendi karanlık yanı mevcuttur.

Hindistan tarihinin ve kültürünün karanlık tarafı ise Sati ritüelinin uygulanmasıdır. Sati eşi ölen kadının kendini ölen kocasının yakıldığı ateşe atarak yanması ritüelidir. Bazı gelenekler, ritüeller, dini inanış biçimleri Hindistan'da belirli tartışmaları meydana getirmiştir. Yukarıda karanlık yan olarak adlandırdığımız Sati geleneği makalenin odak noktası olarak değerlendirildi. Bugün ki tartışmaların merkezinde bulunan geleneklerden birisi Sati'dir. Ayırıştırıcı diye nitelendirebileceğimiz Sati uygulaması tarihi çok eskiye dayanmaktadır. İlk tartışmalar Hindistan'ın yerel halkı Dravitler ve sonradan Hint kıtasına gelen Aryanların mı bu uygulamanın ortaya çıkışında ve uygulanmasında rolü üzerinedir. Yerel araştırmacılar tarafından Hint kıtası var olduğu zamandan bugüne kadar bu ritüelin var olduğu üzerine yapılan tartışmaların olduğuda çalışmada verilmiştir. Aynı zamanda, Hindistan'ı işgal eden yönetimlerin bu ritüeli algılamaları üzerinde ortaya çıkan görüşler, ilk Sanskrit tercümelemleri yapıldığında kutsal kitapların tercümelemlerinin yanlış algılandığına dair süre gelen görüşlerde mevcuttur. Son olarakta günümüzde Hindistan'da egemen olan partinin milliyetçi ideolojisi çerçevesinde dini-politik bir zemin merkezine Hint kültürünün bu öğelerini oturtarak yeni kimlik inşası çabasıdır. Özellikle pandemi döneminde ulusal kanallardan tekrarlanarak Mahabharata ve Ramayana gibi diziler ve filimler gösterilmiştir. Buradan hareketle, bu epik eserlerin televizyon kanalında gösterilmesinin nedeni, milliyetçi ve gelenekçi Hint kültürünün Hindutva tarafından yeniden canlandırılmak istenmesidir. Ayrıca, Hindutva milliyetçiliği Sati'nin fiziksel anlamda uygulamasını değil fakat şekil değiştirmiş halini desteklemektedir. Dini ve mitolojik öğeler aracılığıyla bu zeminin sağlaştırdığı makalede verilmiştir.

KAYNAKÇA

1. Emine Ersöz, "Manu Kanunnamesi'ne Göre Hinduizm", Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe Ve Din Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İzmir 2007, s. 21.
2. [https://en.wikipedia.org/wiki/Sati_\(practice\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Sati_(practice)) erişim tarihi 14.04.2022 Perşembe.
3. Yalçın Kayalı, "Eski Bir Hint Geleneği: Sati", Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, 53(1), 2013, s. 370.
4. H. Hilal Çağlayan, "Ekber Şah Döneminde Hindistan" (1542-1605), T.C Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih (Genel Türk Tarihi) Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2005, s. 98.
5. D. Metcalf ve R. Metcalf. (2018). *Modern Hindistan'ın Kısa Tarihi*. Z. Hale. (Çev), Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi İstanbul, s.72-73.
6. Muhammed Shamsuddin, "Hindistan'daki Sati Geleneğinin Kısa bir Tarihsel Arka Planı", Din ve Felsefe araştırmaları dergisi, Cilt 3, Sayı 5, Haziran 2020, s. 63.
7. <https://shorturl.ae/HXs6W> Erişim Tarihi (20/02/2022) Pazar.
8. [https://stringfixer.com/tr/Sati_\(goddess\)](https://stringfixer.com/tr/Sati_(goddess)) (Erişim (15.04.2022) Cuma.
9. Sophie Gilmartin, "The Sati, the Bride, And the Widow: Sacrificial Woman in the Nineteenth Century", Cambridge University, Victorian Literature and Culture, USA 1997, s. 142.
10. H.Hilal Şahin, Hindistan'da Dul Olmak "Sati Uğruna Diri Diri Yakılan Kadınlar" KSBD, Sonbahar 2017, Cilt 9,

Kadın Özel Sayısı, s. 65.

11. Y. Hikmet Bayur, *Hindistan Tarihi, Cilt 1, 2. Baskı, İlk çağlardan gürkanlı devletinin kuruluşuna kadar 1526 Atatürk Kültür Dil Ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu Yayınları, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1987, s. 15.*

12. http://epgp.inflibnet.ac.in/epgpdata/uploads/epgp_content/women_studies/gender_studies/03._women_and_

history/22.1_sati_in_19th_century_india/et/8274_et_et_22.pdf Erişim Tarihi, (15.04.2022) Cuma.

13. Sita Agarwal, *Genocide of Women in Hinduism, 1999*
14. <https://en.wikipedia.org/wiki/Hindutva#:~:text=According%20to%20Merriam-Webster's%20Encyclopedia,this%20'Hindu-ness'>. Erişim Tarihi, (15.04.2022) Cuma.
